

KRIZIŲ VALDYMO LIETUVOS KURČIŲJŲ IR NEPRIGIRDINČIŲJŲ UGDYMO CENTRE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Lietuvos kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų ugdymo centre (toliau – Centras) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – reglamentuoti krizių valdymą, Centro krizių valdymo komandos veiklas, bendradarbiavimą su kitomis institucijomis krizių valdymo Centre metu.

2. Krizių valdymo tikslas:

2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas Centre vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, sutrikimas ir kt.;

3.2. **krizė Centre** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę Centro bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikuota netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, susišaudymas mokykloje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt.;

4.3. **krizės valdymas Centre** – veiksmai, kuriuos atlieka Centro administracija ir Vaiko gerovės komisija (toliau - VGK) siekdama įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, Centro bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą Centro bendruomenės narių saugumu ir pan.;

4.4. **krizių valdymo komanda (Centro komanda)** – Centre nuolat veikianti krizių valdymą vykdanti komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

4.5. **krizės valdymo koordinatorius** – specialistas, paskirtas ugdymo įstaigos, kuris koordinuoja krizės valdymą Centre. Centre koordinatoriumi gali būti skiriamas asmuo, turintis tinkamą kvalifikaciją krizinei situacijai vertinti, įvertinti ir koordinuoti;

4.6. **savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusiziudyti;

4.7. **savižudybės krizės prevencija** – veiksmai, kuriuos atlieka Centro administracija, psichologas, socialinis pedagogas, pasitelkdamas kitus narius ir kitų institucijų specialistus siekiant suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.

5. Krizių valdymas Centre organizuojamas vadovaujantis Rekomendacijomis dėl krizių valdymo mokyklose, patvirtintomis LR Švietimo ir mokslo ministro 2018 m. kovo 8 d. įsakyму Nr. V-229 „Dėl rekomendacijų dėl krizės valdymo mokyklose patvirtinimo“.

II SKYRIUS

KRIZIŲ VALDYMAS

6. Krizių valdymas:

6.1. krizių valdymą Centre vykdo nuolat veikianti Krizių valdymo komanda (toliau – Centro komanda). Centro komandą (ne mažiau kaip 5 nariai) sudaro:

direktorius, socializacijos skyriaus vedėjas, mokytojas, pagalbos mokiniui specialistai (socialinis pedagogas, psichologas ar kt.), turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Centro komanda bendradarbiauja ir veikia su Centro VGK. Centro komandos sudėtį tvirtina įstaigos vadovas;

6.2. krizės komandos paskirtis krizės metu – įvykus krizei Centre atkurti įprastą Centro bendruomenės veiklą, užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį;

6.3. VGK ir Centro komanda nustato komandos darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia pagalbos teikimo esant krizės grėsmei eigos planą (1 priedas) ir kt.;

6.4. Centro komandos koordinatorius yra direktorius;

6.5. Centro krizių valdymo komanda koordinuoja periodinį (kasmetinį) visų bendruomenės narių (pedagogų, kitų mokyklos darbuotojų, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) krizių valdymo žinių atnaujinimą;

6.6. krizių valdymą Centre koordinuoja ir steigėjo atstovas bendradarbiaudamas su Centro komandos koordinatoriumi;

6.7. krizių valdymą Centre organizuoja Centro krizių valdymo komanda kartu su steigėju;

6.8. Centro komandos funkcijos krizės metu:

6.8.1. nedelsiant įvertinti krizės aplinkybes ir informuoti steigėją;

6.8.2. parengti krizės valdymo Centre planą, kuriame gali būti numatyti šie veiksmai:

6.8.2.1. kreiptis pagalbos į teritorinės policijos įstaigą, medicinos įstaigas, Vaiko teisių apsaugos skyrių ir kitas institucijas;

6.8.2.2. parengti informaciją apie krizę Centro bendruomenei ir / ar žiniasklaidai, kuri turi būti derinama su steigėju (Švietimo, mokslo ir sporto ministerija);

6.8.2.3. nustatyti Centro bendruomenės grupes ar asmenis, kuriems reikalinga psichologinė, socialinė pedagoginė, socialinė ar kita pagalba, ir ją organizuoti;

6.8.2.4. konsultuoti Centro bendruomenės narius individualiai ar grupėmis;

6.8.2.5. konsultuoti Centro pedagogus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8.2.6. rengti pokalbius su mokiniais;

6.8.2.7 atlikti kitus reikiamus veiksmus;

6.9. Centro komandos narių funkcijos:

6.9.1. Centro komandos koordinatorius:

6.9.1.1. vadovauja Centro komandos darbui;

6.9.1.2. užtikrina, kad, nesant kurio nors Centro komandos nario, jo funkcijoms krizės valdyme atlikti būtų paskirtas kitas Centro darbuotojas;

6.9.1.3. rūpinasi, kad Centro komandos nariai ir kiti Centro darbuotojai, paskirti jų funkcijoms krizės valdyme atlikti, įgytų krizės valdymo kompetencijų ir nuolat (ne rečiau kaip kartą per metus po 4 akademines valandas) tobulintų kvalifikaciją šioje srityje;

6.9.1.4. įvykus krizei, nedelsiant informuoja Centro steigėją, prireikus – kitas institucijas (savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kitas);

6.9.1.5. įvykus krizei, susisiečia su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina krizės faktus, aptaria su asmens artimaisiais, kokia informacija apie krizę bus pateikta Centro bendruomenei (Centro administracijai, mokytojams, mokiniams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

6.9.1.6. krizės metu nedelsiant sušaukia ir informuoja apie krizę Centro komandą ir VGK ;

6.9.1.7. informuoja Centro administraciją ir mokytojus apie krizės valdymo organizavimo veiksmus ir pateikia informaciją apie krizę Centro darbuotojams, užtikrina, kad mokytojai nedelsiant (ne vėliau kaip kitą ugdymo dieną) vienu metu, mažoms mokinių grupėms (klasėse) praneštų informaciją apie krizę. Esant poreikiui, pateikia informaciją žiniasklaidai;

6.9.2. narys, atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą:

6.9.2.1. įvykus krizei, vertina situaciją Centre (labiausiai krizės paveiktus Centro bendruomenės narius, bendrą Centro bendruomenės mikroklimatą, psichologinės pagalbos teikimo poreikį) ir Centro vidinius resursus, reikalingus psichologinei pagalbai teikti;

6.9.2.2. bendradarbiaudamas su Centro steigėju organizuoja psichologinės pagalbos Centro bendruomenei teikimo priemones (teikėjus, patalpas, laiką);

6.9.2.3. labiausiai krizės paveiktiems Centro bendruomenės nariams siūlo psichologinę pagalbą ir (ar) teikia informaciją apie psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir (ar) teikia psichologinę pagalbą Centro bendruomenės nariams (rengia pokalbius su Centro bendruomenės nariais, konsultuoja Centro bendruomenės narius individualiai ar grupėmis);

6.9.3. narys, atsakingas už komunikaciją:

6.9.3.1. reguliariai atnaušina Centro komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą Centro komandos nariams ir Centro bendruomenei;

6.9.3.2. bendradarbiaudamas su Centro komandos koordinatoriumi, psichologinės pagalbos teikėju ir VGK parengia informacijos apie krizę tekstą, kuris bus skirtas Centro bendruomenei, prireikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją Centro komandos koordinatoriui;

6.9.3.3. konsultuoja Centro komandos koordinatorių, mokytojus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir žiniasklaidą;

6.9.4. narys, atsakingas už saugumo priemonių organizavimą, esant krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme Centro bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių, užtikrinančių Centro bendruomenės narių saugumą, ir informuoja Centro komandos koordinatorių, prireikus iškviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

6.9.5. narys, atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą:

6.9.5.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei Centro bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus Centro bendruomenės narius, inicijuoja pirmosios medicininės pagalbos teikimą ir informuoja Centro komandos koordinatorių, prireikus iškviečia greitąją medicinos pagalbą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

6.9.5.2. rūpinasi, kad krizės atveju būtų priemonių, reikalingų pirmajai medicininei pagalbai suteikti;

6.9.5.3. numato vietą (-as) Centre, kur galėtų būti teikiama pirmoji medicininė pagalba;

6.10. Centras pateikia krizės valdymo eigos planą steigėjui ne vėliau kaip per 8 valandas nuo krizės identifikavimo:

6.10.1. Centro administracija, suderinusi su steigėju, informuoja Centro bendruomenę apie įvykį (pvz., visuotinis bendruomenės narių susirinkimas, elektroninis dienynas, SMS žinutės, elektroninis paštas, skambučiai tėvams ir pan.);

6.10.2. rengiant pranešimus Centro bendruomenei pateikiami tik patvirtinti faktai ir informuojama apie priimtus sprendimus prevencijai ir intervencijai;

6.10.3. pranešimai, interviu ir komentarai apie krizinę situaciją Centre teikiami žiniasklaidai tik suderinus su steigėju;

6.11. krizių valdymo komanda nuolat stebi, renka informaciją, vertina krizės valdymo procesą, prireikus koreguoja krizės valdymo Centre veiksmų planą;

6.12. Centro komanda, įgyvendinusi krizės valdymo Centre numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus:

6.12.1. aptaria krizės įveiką;

6.12.2. sustabdo krizės valdymo Centre aktyvius veiksmus;

6.12.3. per 5 darbo dienas nuo krizės įveikos užpildo krizės valdymo Centre ataskaitą (2 priedas) ir informuoja steigėją apie krizės įveiką ir rezultatus;

6.12.4. baigus aktyvius veiksmus, 1–2 mėnesius tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje;

6.13. krizės paveikti aukos (-ų) artimieji informuojami apie psichologinės pagalbos galimybes, motyvuojami ir nukreipiami pagalbai;

6.14. VGK kartu su Centro komanda numato krizių prevencijos renginių organizavimą Centro bendruomenėje.

III SKYRIUS

SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA

7. Bet kuris Centro darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti Centro psichologą arba jo nesant socialinį pedagogą arba Centro krizių komandos koordinatorių.

8. Mokyklos psichologas arba socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie savižudybės grėsmę:

8.1. suteikia mokiniui ar kitam bendruomenės nariui emocinę paramą;

8.2. informuoja mokinio tėvus/globėjus;

8.3. informuoja Centro krizių komandos koordinatorių;

8.4. jei mokyklos psichologas įvertina, kad mokiniui reikalinga psichikos sveikatos specialisto pagalba, pagalbos teikėjas susisieikia su mokinio tėvais/ globėjais ir suderina, kaip ir kada tėvai kreipiasi į psichikos sveikatos specialistą;

9. Centro krizės komandos koordinatorius įvertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą. Kai mokinyss ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai, išskviečiama greitoji medicininė pagalba ir policija. Tolesnis pagalbos teikimas derinamas su tėvais/globėjais, o prireikus - su teritoriniu Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Apie pagalbos teikimą kiekvienu savižudybės grėsmės atveju yra pildomas pagalbos teikimo esant krizės grėsmei eigos planas (1 priedas).

10 . Tęstinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

11 . Mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, Centro krizių komanda apie tokį atvejį informuoja teritorinį Vaiko teisių apsaugos skyrių.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Visą pagalbą krizinėje situacijoje Centre teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

PAGALBOS TEIKIMO ESANT KRIZĖS GRĖSMEI EIGOS PLANAS

Ivykio pobūdis / aprašymas:

[illegible]

Kas informavo:

.....

Kada:

.....

[illegible]

KRIZĖS VALDYMO CENTRE ATASKAITA

Ugdymo įstaiga

Traumuojantis įvykis: data, įvykio pobūdis

.....

Informacijos apie įvykį šaltinis (kas informavo apie įvykį?)

.....

Kada ir kokias įstaigas ugdymo įstaiga informavo apie įvykį?

.....

.....

Pagalbos teikėjai:

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:

Pagalbos priemonės/ veiksmai bendruomenėje:	Aprašymas
Informacijos apie įvykį tikslinimas, pranešimų rengimas ir platinimas, situacijos ugdymo įstaigoje įvertinimas, nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas	
Mokiniam (pagalbos forma: individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Tėvams (pagalbos forma: individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Ugdymo įstaigos kolektyvui ((pagalbos forma: individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Sunkumai teikiant pagalbą	

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

Centro komandos koordinatorius

(V. P., parašas)